

УДК 78.071.1(477):781.6

ІГОР ТИЛИК

ХРОНОТОПІЧНО-СТИЛЬОВІ ПАРАМЕТРИ ТВОРЧОСТІ АРТЕМІЯ ВЕДЕЛЯ

Творчість видатного українського композитора другої половини XVIII ст. сформувалася на перетині «реліктових» (ренесансних і барокових) та актуальних (класицистичних, сентименталістичних і передромантичних) стильових тенденцій. Це визначило хронотопічно-стильові параметри творчого мислення А. Веделя, актуалізовані у взаємодії двох різних тенденцій – традиційно-консервативної (релігійно-містичної), пов'язаної з традиційною для української культури XVII–XVIII ст. свято-отецькою практикою духовного вдосконалення, та просвітницької, пов'язаної з мистецькими смаками аристократичного і демократичного середовища кінця XVIII ст. Взаємодія цих тенденцій зумовила поєднання різних джерел образної символіки та інтонаційної лексики у творчості митця. Одні з них були пов'язані з бароковими традиціями української гетьманської культури XVII–XVIII ст. (жанри партесного концерту, канту, псалми, думи), інші репрезентовані типологічними елементами європейської оперної та інструментальної, а також вітчизняної романсової інтонаційної лексики. Характерною рисою творчого мислення А. Веделя є мистецько-світоглядний та лексико-стильовий поліхронізм. Він актуалізований в оригінальному поєднанні виражальних засобів, які притаманні музичним стилям різних епох і функціонують у творах митця в різних жанрових та семантичних контекстах і співвідношеннях. Неповторний алгоритм цих співвідношень зумовив специфіку індивідуального стилю А. Веделя, якою його твори вирізняються на тлі мистецьких досягнень його видатних співвітчизників – М. Березовського, Д. Борзнянського, С. Дегтярьова.

Ключові слова: творчість А. Веделя, художнє мислення, хронотопічно-стильові параметри, лексико-стильовий поліхронізм.

Актуальність обраної теми зумовлена потребою дослідити недостатньо висвітлені питання мистецької спадщини одного з найвидатніших сучасників та співвітчизників

© Тилик І. В.

Степана Дегтярьова серед його колег-музикантів – геніально обдарованого українського композитора Артемія Лук'яновича Веделя (Ведельського, 1767–1808), у творчості якого простежується оригінальна взаємодія різних східно- та західноєвропейських стильових тенденцій другої половини XVIII ст. Прагнення осмислити сутність мистецького феномена А. Веделя у світлі об'єктивних культурно-історичних закономірностей визначило мету статті, яка полягає у з'ясуванні та аналізі хронотопічно-стильових параметрів творчості композитора.

Співвідношення хронотопічно-стильових параметрів творчості того чи іншого митця у проекції на об'єктивні культурно-історичні обставини є одним із найцікавіших аспектів мистецтвознавчої проблематики. Будь-який творчий процес розгортається в системі чітко визначених просторово-часових координат. Їх ситуаційно-фактологічний концепт актуалізується у взаємодії різних суспільних чинників і мистецьких тенденцій, усвідомлення яких нерідко стає ключем до досягнення таємниць творчості митця.

Указана обставина набуває особливого значення в контексті аналізу творів музичного мистецтва, рівень сприйняття яких значною мірою залежить від ступеня проникнення дослідника в сутність музично-образних смислів та асоціацій, які заклав композитор. Їх невичерпна різноманітність детермінована комбінаторно-поліваріантним зіставленням типологічних формул – інтоном, які, виконуючи функцію універсальних образно-смыслових ланок, забезпечують семантичну багатовимірність музичного простору¹. У взаємодії з іншими складовими музично-композиційної лексики інтонами формують індивідуальну емоційно-когнітивну модель

---

¹ Генетично пов'язані з лінгво-семантичними інтонаційними прообразами, інтонами постають дієвим чинником у процесі екстраполяції різноманітних емоційних проявів у площину індивідуального сприйняття. Див.: Ручьевская Е. А. Функции музыкальной темы. Ленинград: Музыка, 1977. С. 19.

художнього задуму, яка відображає специфіку хронотопічно-стильових параметрів творчого буття автора і водночас характеризує його взаємозв'язок з актуальними суспільними та мистецькими запитами його часу.

Об'єктивність цих спостережень підтверджується у процесі культурологічно-мистецтвознавчого аналізу спадщини А. Веделя, у творах якого простежується чимало стильових паралелей із композиціями його видатних сучасників. Ідеться насамперед про інтонаційно-лексичні асоціації з творчістю С. Дегтярьова. Це не є дивним, адже, як прийнято вважати, і С. Дегтярьов, і А. Ведель навчалися у Джузеппе Сарті (1729–1802)¹ – видатного італійського маестро, який з 1784 р. був придворним композитором російської імператриці Катерини II, а згодом (1787–1791) перебував на службі у князя Г. Потьомкіна². Відомий майстер оперної та кантатно-ораторіальної музики, Дж. Сарті був тісно пов'язаний з мистецьким життям не лише Петербурга, а й Москви, зокрема й маєтку графа Миколи Шереметєва в Кусково³, де, як відомо, діяли професійні кріпацькі театр, співацька та інструментальна капели, і регулярно відбувалися музичні вистави, концерти, урочисті бали⁴. Отже, А. Ведель, який на межі 1780–1790-х років керував хоровою капелою Московського генерал-губернатора П. Єропкина, очевидно мав змогу особисто познайомитись як із маестро Дж. Сарті, так і з керівником капели графа М. Шереметєва С. Дегтярьовим.

---

¹ Див.: Разумовский Д. В. Церковное пение в России : опыт историко-технического изложения : в 3 вып. Вып. II. Москва, 1868. С. 228.

² Див.: Ливанова Т. Н. Русская музыкальная культура XVIII века в ее связях с литературой, театром и бытом : исследования и мат-лы : [в 2 т.] Т. II. Москва : Гос. муз. изд-во, 1953. С. 420–421, 423.

³ Див.: Левашев Е. М. С. А. Дегтярев // История русской музыки : в 10 т. Т. 4 : 1800–1825. Москва : Музыка, 1986. С. 188.

⁴ Див.: Ливанова Т. Н. Русская музыкальная культура XVIII века в ее связях с литературой, театром и бытом : исследования и мат-лы : [в 2 т.] Т. II. Москва : Гос. муз. изд-во, 1953. С. 277, 296.

Певна стильова спорідненість творчості А. Веделя та С. Дегтярьова, яку констатували Т. Гусарчук¹ та А. Кутасевич², могла бути пов'язана із взаємною зацікавленістю митців творчістю один одного, і водночас зі спільною налаштованістю на високопрофесійні зразки у творчості тогочасних європейських композиторів, зокрема Дж. Сарті, у концертах і ораторіях якого музиканти Російської імперії вбачали офіційний еталон класицистичного стилю. Водночас, як зазначає А. Кутасевич, стильові аналогії між творами А. Веделя та С. Дегтярьова частково зумовлені спільними національними витоками їхньої творчості, адже обидва митці мали українське коріння, тож, цілком природно, у їхніх композиціях простежується генетичний зв'язок з українським народно-пісенним мелосом³.

Окресливши деякі спільні риси, притаманні музичним феноменам А. Веделя та С. Дегтярьова, перейдемо до розгляду проблеми, висвітлення якої є метою цієї статті.

Як свідчить здійснений у процесі дослідження аналіз різних творів А. Веделя (зокрема дванадцяти духовних концертів з автографа, концертів «На ріках Вавилонських» *ля мінор* та *до мінор*, циклу піснеспівів Всеношної та двох циклів піснеспівів Літургії св. Іоанна Златоуста для чотириголосного мішаного хору, композиції «Покаянія отверзи мі двері» для триголосного чоловічого ансамблю та ін.), твор-

---

¹ Гусарчук Т. В. Бортнянский, Ведель, Дегтярев: к проблеме индивидуальности хоровых концертов // Научные труды Московской государственной консерватории имени П. И. Чайковского. Сб. 43 : Бортнянский и его время. К 250-летию со дня рождения Д. С. Бортнянского : мат-лы междунар. науч. конф. Москва, 2003. С. 154, 157.

² Кутасевич А. В. Стильова диференціація духовно-музичних спадщин Степана Дегтярьова та Артема Веделя: питання авторства творів суперечливої атрибуції : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2014. С. 17–23.

³ Там само. С. 19–21.

чість композитора відобразила одразу кілька принципово відмінних хронотопічно-стильових рівнів мистецької актуалізації, поєднавши глибоко традиційні та новаторські риси. Це є природним, адже еволюція музичного таланту митця розгорталася на перетині різних історичних епох та мистецьких напрямів, в умовах взаємодії «реліктових» (ренесансно-барокових) та актуальних (класицистичних, сентименталістичних, почасти передромантичних) стильових тенденцій. Їх мистецькі прояви могли, залежно від ситуаційного контексту, набувати у творчості митця щоразу нового образно-семантичного значення і поєднуватись в оригінальних комбінаціях, посилюючи або нівелюючи один одного. Цим визначається неповторність художнього мислення А. Веделя, яке в методологічному й лексичному аспектах спиралося на актуальні композиційно-технічні засоби, однак ментально було занурене в символіку і традиції попередньої епохи, які всупереч несприятливим історичним реаліям продовжували «жеврїти» в українській культурі, віртуально втілюючи національні сподівання на відродження легендарного минулого.

Підтвердженням висловленої тези є те, що до сфери мистецьких запитів митця потрапляє переважно той спектр виражальних засобів, який асоціюється в його художній уяві з рисами рідної української культури і трактується відповідно до засвоєних із дитинства мистецьких стереотипів. Характерним видається прагнення А. Веделя наблизити стильові засади своєї творчості до специфічних інтонаційно-лексичних параметрів демократичного побуту як універсального виразника смаків, ідей та настроїв, поширених у різних прошарках тогочасного українського суспільства. Це особливо помітно в тих випадках, коли композитор ніби зумисне порушує загальноновизнані канони професійного музичного мистецтва, надаючи перевагу імпровізаційним традиціям міського вуличного музикування, які він осягнув у повсякденному житті киево-подільського ремісничого середовища.

Зазначена риса творчості А. Веделя виявляється як у застосуванні типових народнопісенних прийомів голосоведення (елементи гетерофонії, паралельні втори та тризвуки), так і у спонтанно-варіантній дисонантності, яка іноді виникає у процесі імітаційного проведення голосів¹. Ці особливості стилю майстра свідчать про генетичний зв'язок його художнього мислення з еволюційним процесом формування національного ладо-гармонічного тезаурусу, у якому надбання західноєвропейської професійної музики асимілювалися до традиційних засад православно-монодичної (знаменний розспів, демественний спів), а згодом псальмо-кантової та партесної стилістики.

Очевидно, що у своїй творчості А. Ведель орієнтувався насамперед на мистецькі запити українського суспільства, перебуваючи у постійному духовному «резонансі» з думками, настроями та сподіваннями співвітчизників незалежно від того, де вони жили – в Україні чи поза її межами.

Хронотопічно-стильова налаштованість А. Веделя свідчить про унікальність його мистецького досвіду: у творчості митця було узагальнено і синтезовано риси, притаманні українському постгетьманському культурному середовищу на етапі його стильової переорієнтації на панівні в аристократичних колах Російської імперії класицистичні стандарти. Цей процес супроводжувався модернізацією української музичної лексики через активне залучення модних у тогочасному дворянському побуті квазііталійських «аріозних» лексем та відповідних ладо-гармонічних засобів².

---

¹ Як приклад наведемо гостре дисонантне перечення у співвідношенні пропости та ріспости у фугато з першої частини Концерту № 5 «Блажен разумивай на нища і убога» (такти 7–15). Див.: Ведель А. Л. Духовні твори / упорядкування М. Гобдича і Т. Гусарчук; муз. та заг. редакція М. Гобдича. Київ: Бібліотека хору «Київ», 2007. С. 60.

² Див.: Никоненко Т. М. Культурно-мистецькі салони в Україні кінця XVIII – першої половини XIX ст.: автореф. дис. ... канд. істор. наук: спец. 17.00.01 Теорія та історія культури / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2005. С. 10–11.

Застосування означених лексем у творчості А. Веделя є відбиттям тенденції до оновлення традиційних жанрово-стильових засад української музики шляхом її збагачення актуальними інтонаційними елементами – універсальними «емблемами» епохи, – поширеними як в імперських столицях, так і в численних магнатських маєтках Центральної та Лівобережної України¹. Залежно від контексту смислового «переінтонування» ці універсальні «емблеми» наповнюються в художній уяві композитора тим чи іншим образно-семантичним змістом, актуалізованим у кількох світоглядних площинах:

– релігійній: на рівні протиставлення офіційного концепту православної церковної традиції (фарисейство, душевна зашкарублість) та живого євангельського почуття, щирої побожності й милосердя;

– суспільно-політичній: на рівні алегоричного вияву негативного ставлення митця до колонізаційної експансії Російської імперії та відтворення його патріотичних почуттів до України;

– гуманістично-аксіологічній: на рівні відображення морально-етичних ціннісних опозицій: святість – гріх; правда – кривда; добро – зло тощо.

Перелічені аспекти формують релігійно-філософське і мистецьке підґрунтя, на якому відбувається музично-стильове переосмислення різних планів біблійно-псалмової сюжетики. Із цим пов'язаний розподіл композиційно-лексичних засобів, який відображається у творчості А. Веделя в контрастному протиставленні лірико-драматичної та урочисто-панегіричної образних сфер.

Перша із цих сфер, до якої належать біблійні образи, пов'язані з покайно-псалмовою та есхатологічною (про Страшний суд) тематикою, репрезентована елементами, інтонаційно наближеними до лірико-драматичної та сенти-

---

¹ Див.: Никоненко Т. М. Культурно-мистецькі салони в Україні кінця XVIII – першої половини XIX ст. : автореф. дис. ... канд. істор. наук : спец. 17.00.01 Теорія та історія культури / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2005. С. 13–14.

ментальної царини українського псалмо-кантового та романсового мелосу. Вони здійснюють у творчості А. Веделя функцію універсальних полісемантичних ланок, які найбільш ёмко відображають меланхолійно-філософські настрої, властиві самому композитору. Саме в цьому сегменті його музичного лексикона, спорідненому з музичною лексикою лірико-драматичних творів А. Рачинського, М. Березовського, Д. Бортнянського, С. Дегтярьова, простежуються образно-семантичні асоціації із чуттєвими інтонаціями у творчості тогочасних західноєвропейських композиторів, зокрема К. В. Глюка, Й. Гайдна, В. А. Моцарта.

Діаметрально протилежна образна сфера творчості А. Веделя охоплює абстрактну символіку псалмових сюжетів, пов'язану з алегоричним зображенням Божественної слави й величі, трансцендентної семантики руху, метафізичної трансформації. Прагнучи відобразити ці алегорії, композитор застосовує переважно інтонаційно-стильові засоби, відповідні до панегіричного характеру, властивого більшості творів Дж. Сарті, Д. Бортнянського та С. Дегтярьова. Утілюючи святково-парадний колорит, притаманний духові Катерининської доби, ці елементи у творчості А. Веделя не лише відіграють важливу музично-драматургічну роль, а й здійснюють функцію своєрідної соціальної емблематики, демонструючи громадськості високий професійний та певною мірою суспільний статус композитора, відповідність його стилю до домінуючих естетичних смаків тогочасної аристократичної аудиторії.

Очевидно, активне використання модних квазііталійських музичних лексем у творах А. Веделя було зумовлене не так його особистою потребою, як вимушеною необхідністю відповідати культурно-мистецьким запитам свого часу. Більше того, видається, що митець еволюціонував у своєму ставленні до цих лексем.

У ранній період творчої діяльності А. Веделя (до 1793 р.) «італійські» лексеми очевидно мали слугувати йому за взірці професійної майстерності – своєрідні еталони, на які він мав

орієнтуватися, аби бути відповідним щодо стилю до естетичних смаків «сильних світу цього». Після ж повернення музиканта до України (і, можливо, унаслідок пов'язаного з його кількарічною службою в Москві розчарування в аристократичних ідеалах і цінностях) зовнішньо-стильові прояви «італійськості» набувають у його творчості подеколи досить специфічного, дещо гротескного забарвлення – вони ніби змальовують негативне ставлення митця до парадного офіціозу імперії, за бездушністю якого нерідко губилося живе людське почуття.

У зв'язку з цим видається можливим говорити про поступове «зміщення» уподобань А. Веделя в напрямку сентиментальної європейської музичної лексики, співзвучної з його меланхолійністю. Ідеться насамперед про застосування квазімоцартівських мелодичних зворотів, які ймовірно асоціювались у свідомості митця з якоюсь подією або символом і в цьому розумінні здійснювали функції своєрідних лейтмотивних ланок, пов'язуючи образно-смыслову архітектуру творчості майстра зі слуховим досвідом певної аудиторії.

Ці спостереження дають підстави вважати, що однією з важливих складових творчого методу А. Веделя був відбір типологічних інтонаційно-лексичних елементів, здатних сформувати у свідомості слухача спектр чітко визначених образно-семантичних асоціацій, відповідних до авторського задуму. За смисловим спрямуванням їх можна розподілити на дві категорії. Одну з них, пов'язану з особистими переживаннями композитора та його релігійними переконаннями, можна охарактеризувати як інтер'єорну (відповідно до застосовуваного в сучасному мистецтвознавстві терміна «естетика інтер'єор» – аспект релігійно-містичної інтроспекції). Іншу, пов'язану з художніми смаками соціального оточення, естетичні запити якого митець мав ураховувати в певний період творчого життя, доцільно визначити як екстер'єорну (спрямовану назовні).

Співвідношення цих категорій характеризує світоглядний дуалізм веделівського художнього світосприйняття, яке

актуалізується через опозицію і взаємодію протилежних тенденцій – традиційно-консервативної (барокової, релігійно-містичної) та просвітницької (класицистично-сентименталістичної) – відповідно до мистецьких запитів тогочасного аристократичного (дворянського) і частково демократичного (різночинного) середовища.

Розглянуті хронотопічно-стильові параметри творчості А. Веделя свідчать про тісний зв'язок його художнього мислення з актуальним інтонаційно-семантичним тезаурусом епохи. Цей тезаурус і стає тим мистецьким підґрунтям, яке визначає алгоритм композиторського «перекодування» різних джерел образної символіки.

Найпотужнішим із цих джерел є сфера народно-пісенної, псалмо-кантової, а також думної та партесної інтонаційної лексики. Пов'язана з бароковими традиціями української гетьманської культури XVII–XVIII ст., ця сфера «апелює» до історичного минулого, закарбованого в пам'яті старшого і середнього поколінь сучасників А. Веделя – живих свідків занепаду українського автономного устрою (скасування Гетьманщини, знищення Запорозької Січі, запровадження кріпацтва тощо). Саме в цій площині найвиразніше виявляється питома «українськість» майстра і зв'язок його художнього мислення з актуальними естетичними потребами співвітчизників (як на рівні світоглядних засад, так і на рівні конкретних лексичних проявів, зокрема у фольклорно-інтонаційних асоціаціях)¹.

Інші хронотопічно-стильові параметри творчості А. Веделя репрезентовані універсально-типологічними елементами європейської оперно-симфонічної та камерно-інструментальної, а також вітчизняної романсової інтонаційної лексики другої половини XVIII ст. Вони віддзеркалюють

---

¹ Див.: Тилик І. В. Творчість Артемія Веделя в контексті культурно-мистецького та духовного життя України другої половини XVIII століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 Теорія та історія культури / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2013. С. 156.

мистецькі смаки ровесників та молодших сучасників композитора – того покоління, яке зростало в умовах постгетьманської переорієнтації української культури на загальноімперські стереотипи, уособлені модними в тогочасному аристократичному побуті європейськими віяннями. Цей вектор творчості митця свідчить про опосередкований зв'язок його пошуків із магістральним напрямом розвитку західноєвропейського професійного музичного мистецтва, жанрово-стильові засади якого, відображені у творчості Й. Гайдна, В. А. Моцарта, Б. Галуппі, Ф. Арайї, Дж. Сарті та інших композиторів, український музикант досягав крізь призму національного художнього світосприйняття.

Викладені спостереження дають підстави для висновку про те, що характерною рисою творчого мислення А. Веделя є мистецько-світоглядний та лексико-стильовий поліхронізм. Він актуалізований в оригінальному поєднанні виражальних засобів, які притаманні різночасовим музично-стильовим ареалам і функціонують у творах митця в різних жанрових та образно-семантичних контекстах і співвідношеннях. Неповторний алгоритм цих співвідношень зумовив специфіку індивідуального стилю А. Веделя, якою його твори вирізняються на тлі мистецьких досягнень його видатних співвітчизників – М. Березовського, Д. Бортнянського, С. Дегтярова.

Список використаних джерел

1. Ведель А. Л. Духовні твори / упорядкування М. Гобдича і Т. Гусарчук ; муз. та заг. редакція М. Гобдича. Київ : Бібліотека хору «Київ», 2007. 452 с.

2. Гусарчук Т. В. Бортнянский, Ведель, Дегтярев: к проблеме индивидуальности хоровых концертов // Научные труды Московской государственной консерватории имени П. И. Чайковского. Сб. 43 : Бортнянский и его время. К 250-летию со дня рождения Д. С. Бортнянского : мат-лы междунар. науч. конф. Москва, 2003. С. 149–157.

3. Кутасевич А. В. Стильова диференціація духовно-музичних спадщин Степана Дегтярьова та Артема Веделя: питання авторства творів суперечливої атрибуції : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Нац. муз. академія України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2014. 416 с.

4. Левашев Е. М. С. А. Дегтярев // История русской музыки : в 10 т. Т. 4 : 1800–1825. Москва : Музыка, 1986. С. 184–208.

5. Ливанова Т. Н. Русская музыкальная культура XVIII века в ее связях с литературой, театром и бытом : исследования и мат-лы : [в 2 т.] Т. II. Москва : Гос. муз. изд-во, 1953. 476 с.

6. Никоненко Т. М. Культурно-мистецькі салони в Україні кінця XVIII – першої половини XIX ст. : автореф. дис. ... канд. істор. наук : спец. 17.00.01 Теорія та історія культури / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2005. 17 с.

7. Разумовский Д. В. Церковное пение в России : опыт историко-технического изложения : в 3 вып. Вып. II. Москва, 1868. С. 137–258.

8. Ручьевская Е. А. Функции музыкальной темы. Ленинград : Музыка, 1977. 159 с.

9. Тылик І. В. Творчість Артемія Веделя в контексті культурно-мистецького та духовного життя України другої половини XVIII століття : дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 26.00.01 Теорія та історія культури / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2013. 207 с.

Игорь Тылик. Хронотопически-стилевые параметры творчества Артемия Веделя. Творчество выдающегося украинского композитора второй половины XVIII в. сформировалось на пересечении «реликтовых» (ренессансных и барочных) и актуальных (классицистских, сентименталистских и предромантических) стиливых тенденций. Это определило хронотопически-стилевые параметры творческого мышления А. Веделя, актуализированные во взаимодействии двух различных тенденций – традиционно-консервативной (религиозно-мистической), связанной с традиционной для украинской культуры XVII–XVIII вв. свято-отеческой

практикой духовного совершенствования, и просвещенческой, связанной с художественными вкусами аристократической и демократической среды конца XVIII в. Взаимодействие этих тенденций обусловило сочетание различных источников образной символики и интонационной лексики в творчестве композитора. Одни из них были связаны с барочными традициями украинской гетманской культуры XVII–XVIII вв. (жанры партесного концерта, канта, псалмы, думы), другие представлены типологическими элементами европейской оперной и инструментальной, а также отечественной романсовой интонационной лексики. Характерной чертой творческого мышления А. Веделя является художественно-мировоззренческий и лексико-стилевой полихронизм. Он актуализирован в оригинальном сочетании средств выразительности, свойственных музыкальным стилям различных эпох и функционирующих в произведениях композитора в различных жанровых и семантических контекстах и соотношениях. Неповторимый алгоритм этих соотношений обусловил специфику индивидуального стиля А. Веделя, которой его сочинения выделяются на фоне творческих достижений его выдающихся соотечественников – М. Березовского, Д. Бортнянского, С. Дегтярёва.

Ключевые слова: творчество А. Веделя, художественное мышление, хронотопически-стилевые параметры, лексико-стилевой полихронизм.

Ihor Tylyk. The Chronological and Space Stylistic Characteristics of the Works by Artemiy Vedel. The works by the outstanding Ukrainian composer of the second half of the 18th century were created at the intesection of the outdated (renaissance and baroque) and the actual (classicism, sentimentalism and pre-romanticism) style tendencies. This circumstance determined the chronological and space stylistic characteristics of A. Vedel's musical thinking, actualized in the interaction of the two different tendencies: the traditional conservative one (religious and mysterious) based on the traditional for the Ukrainian culture of the 17th – 18th centuries saint fathers' practice of spiritual self-improvement, and the enlighten one connected with the art preferences of the aristocratic and democratic societies at the end of the

18th century. The interaction of these tendencies caused the combination of the different sources of the image symbolism and intonation lexica in the work of the artist. Some of the sources were connected with the baroque traditions of the Ukrainian hetman culture of the 17th – 18th centuries (the genres of partes concerto, kant, psalm, дума), while the others were represented by the typological elements of the West-European operatic and instrumental, as well as the native romance, intonation lexica. The artistic and world-view, lexical and stylistic polychronism is a characteristic feature of A. Vedel's creative thinking. It is actualized in the original combination of the expressive means characteristic for the musical styles of the different eras and functioning in the artist's works in the different genre and semantic contexts and correlations. The unique algorithm of these correlations determined the specifics of A. Vedel's individual style in which his work stand out against the background of the artistic achievements of his outstanding compatriots such as M. Berezovsky, D. Bortniansky, S. Degtiarev.

Key words: A. Vedel's work, artistic thinking, chronological and space stylistic characteristics, lexical and stylistic polychronism.